

ФИЛМСКИ ЦЕНТАР СРБИЈЕ

Загребачка 9, Београд

Управни одбор

Предмет: **АПЕЛ**

Поштоване колеге,

Сведоци смо веома учесталих, динамичних и разноврсних конкурса из области кинематографије које у последњих годину дана спроводи Филмски центар Србије. То је добар знак који указује на чињеницу да су се финансијске прилике у области домаће кинематографије донекле стабилизовале, што буди наду и у бољитак српског филма у будућности. Међутим, морамо да вам скренемо пажњу на један не мали превид, ако не и кардиналан. А то је изостанак било каквог конкурса из области писане речи о филму: филмске периодике, истраживачких пројекта, филмских књига итд. Свраћамо вам пажњу да се ради о једном веома битном сегменту филмског културног стваралаштва који када стагнира, стагнира и све остало у домену кинематографије, посебно када су вредности упитању.

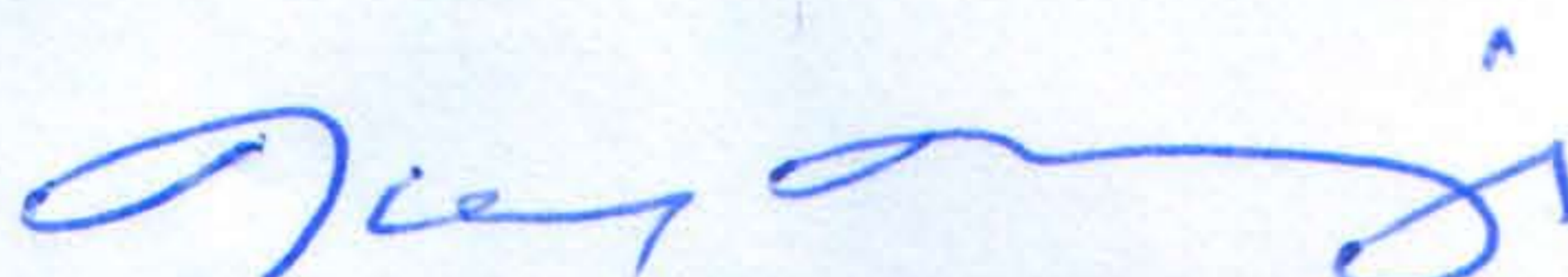
„Цео свет зна и признаје да филм утиче на дух широких маса снажније од сваке друге уметности. Извесним забринутим жаљењем примају то к знању и званични чувари културе. Али нико не признаје оно што из тога неминовно произилази – да морамо да *разумемо филм* наоружани потребним образовањем, дајући правац нашем укусу, да не бисмо били изложени на милост и немилост најзначајнијем духовном утицају нашег времена, као каквој природној стихији.“ Ово су речи које је изрекао један од првих и најзначајнијих европских теоретичара филма, Бела Балаш, пре више од седамдесет година у свом капиталном делу *Филмска култура*. Био је то уједно и Балашев ватрени позив светској културној јавности да питањима филмског медијума и филмске уметности посвети озбиљну интелектуалну пажњу, да филм уврсти у програме својих академских изучавања на најширем културном и научном основу и да естетичко-теоријска мисао о филму постане неодвојиви део бића једне кинематографије, јер једино тако може да се гради и васпитава укус публике, „који ће да утиче на уметност, која васпитава наш укус.“ Апел је био разумљив и очекиван, јер једна емпиријска естетска појава постаје у правом смислу речи културно-уметничка тек када се поводом ње и у вези с њом заснује теоријска пракса, у коју спадају критичко вредновање, естетичко проучавање, социо-историјско истраживање... Један циркуски артиста, мађионичар, факир или вашарски гутач ватре никада није постао *уметник*, јер његово умеће и „дело“ не побуђују теоријско интересовање публике. А естетска пракса за које дух не показује теоријско интересовање увек остаје изван домена аутентичног културног стваралаштва, другим речима остаје пука вашарска забава или завршава као псеудокултурна творевина.

Поштоване колеге, имајући све ово у виду, али и суочени са чињеницом, примера ради, да у Београду тренутно не излази ни један филмски часопис, а да их је некада само Институт за филм издавао два, *Филмске свеске* и *Филмограф*, и да због тога интересовање

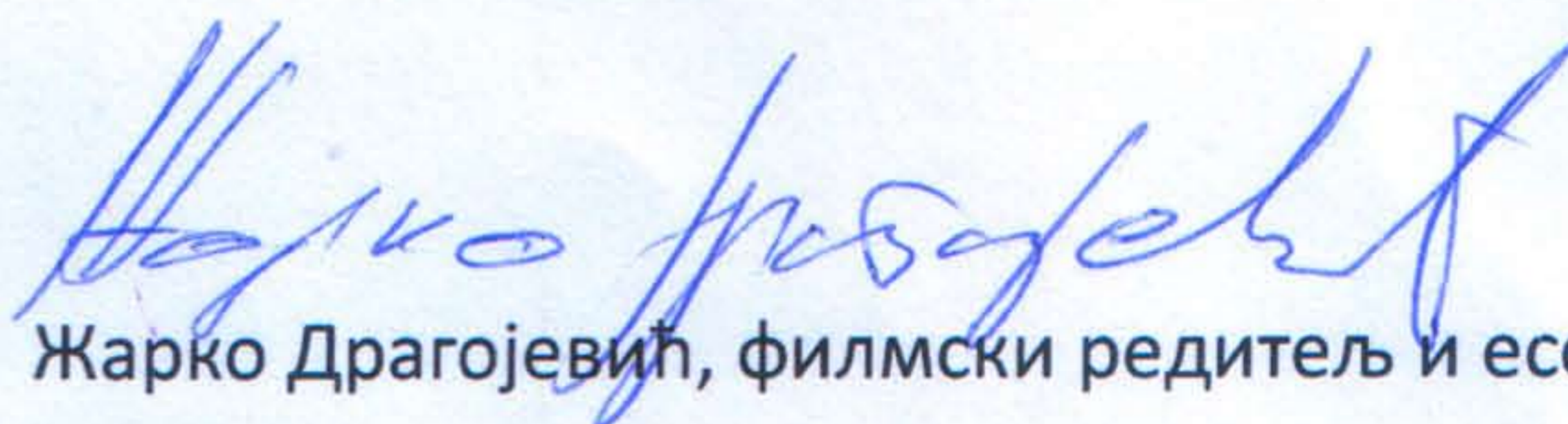
младог нараштаја све више слаби када је у питању ова област филмског стваралаштва, а што се неминовно одражава и на вредносне аспекте српског филма, апелујемо да и овој области кинематографије посветите дужну пажњу, да део средстава која се улажу у кинематографију (производњу, биоскопску и дистрибутивну мрежу) одвојите и за подстицај развоја (али и опстанка) домаће писане речи о филму.

У Београду,

21. март 2014.

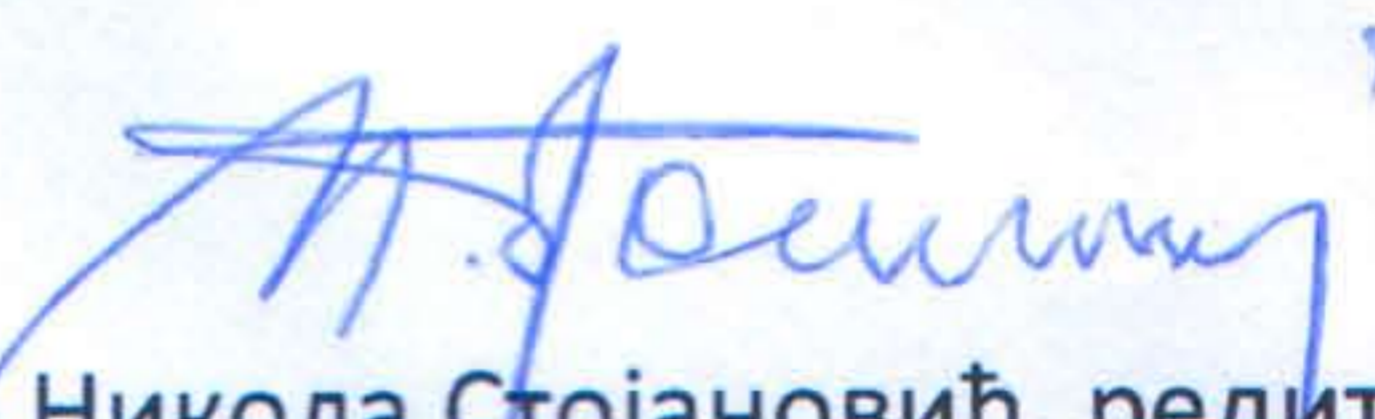
Др Ивана Кроња, филмолог

Жарко Драгојевић, филмски редитељ и есејиста

Срђан Вучињић, филмски и књижевни критичар

Др Никола Стојановић, редитељ и историчар филма

Томислав Гаврић, теоретичар филма и публициста